

PDPO II

2007-2013

Vlaamse overheid - Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Vlaamse overheid

Departement
Landbouw en Visserij

Inhoud

Woord vooraf	5
Het Europese kader voor plattelandsontwikkeling	6
Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013	8
As 1: Verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector	12
As 2: Verbetering van het milieu en het platteland	22
As 3: De leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie	38
As 4: Leader	46
Technische bijstand	49
Wie is wie	50

Woord vooraf

Beste lezer,

Er is heel wat inkt, energie en tijd gespendeerd aan het uitwerken van het Europees plattelandsontwikkelingsbeleid als tweede pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Reeds in 2003 is de Europese Unie gestart met het bevragen van de lidstaten hoe zij de invulling hiervan zagen na 2006. Vlaanderen had op dat ogenblik al enkele jaren goede ervaringen met het PDPO I en met Leader. Voor ons stond dan ook vast dat het doortrekken van dit beleid een meerwaarde kon bieden voor de Vlaamse land- en tuinbouw. Tegelijkertijd zijn we er ook van overtuigd te moeten inspelen op milieuthema's en op nieuwe uitdagingen en kansen voor het Vlaamse platteland.

Maximale continuïteit was voor ons van cruciaal belang en dat hebben we met vereende krachten toch kunnen bekomen. In het nieuwe PDPO blijft de nadruk op het economisch land- en tuinbouwgebeuren binnen het plattelandsontwikkelingsbeleid overeind. 60% van de EU-middelen gaan die richting uit, en daarmee zijn we toch wel een positieve uitzondering in EU-verband. Toch wordt zelfs vanuit dit economisch georiënteerd gedachtegoed sterk de nadruk gelegd op het milieu-aspect, zowel in As 1 (milieu-investeringen, sensibilisering, bedrijfsadvies-systemen) als in As 2 (agromilieumaatregelen).

Dit assenbeleid wordt verder in de brochure bevatte-lijk toegelicht. In dit nieuwe PDPO II wordt de betrokkenheid van de provincies versterkt, vnl. in de uitwerking van meer gebiedsgericht plattelandsbeleid en het opzetten van meer in de breedte gerichte plattelandsprojecten. Het nieuwe Leaderbeleid vormt daarin zeker een uitdaging.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij staat paraat om zich over de beleidsdomeinen heen, in samenwerking met de diverse bestuursniveaus en in nauw overleg met de sector, te engageren dat EU- en Vlaamse middelen maximaal en op een zeer kwalitatieve manier worden gespendeerd ten bate van de land- en tuinbouwsector en de plattelandsactoren. Tevens staat het pas opgestarte Ruraal Netwerk vanuit het Departement Landbouw en Visserij klaar om het plattelandsontwikkelingsbeleid te ondersteunen.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij gaat bij deze het engagement aan om via dit PDPO II in nauwe samenwerking met het bevoegd kabinet Landbouw een ZEKERE partner te zijn.

Jules Van Liefvering,

*Secretaris-generaal, Departement Landbouw en Visserij
voorzitter van het Uitvoeringscomité PDPO II*

Het Europese kader voor plattelandontwikkeling

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is de laatste decennia sterk geëvolueerd.

Waar de klemtoon aanvankelijk alleen lag op de aanpak van structurele problemen in de landbouwsector, groeide over de jaren heen de aandacht voor de verschillende rollen van de landbouw in de maatschappij. Via het Plattelandsontwikkelingsbeleid dat in 2000 werd opgestart als tweede pijler van het GLB werd hieraan tegemoet gekomen.

Ook het Europese Plattelandsontwikkelingsbeleid voor de periode 2007-2013 blijft inspelen op landbouw en platteland in een bredere context. De nieuwe Verordening (EG) nr. 1698/2005 wordt gekenmerkt door continuïteit én verandering. Continuïteit ligt in het feit dat ook nu een “menukaart” van maatregelen wordt aangeboden waaruit de lidstaten kunnen kiezen en waarvoor zij financiële steun ontvangen. Nieuw is dat er gewerkt wordt met gemeenschappelijk overeengekomen beleidsdoelstellingen:

- verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouw (As 1);
- steunverlening voor landbeheer en verbetering van het milieu (As 2);
- verbetering van de leefkwaliteit op het platteland en bevordering van diversificatie van de economische bedrijvigheid (As3).

Elk van de drie centrale doelstellingen correspondeert met een thematische as in de plattelandsontwikkelingsprogramma's. Deze drie assen worden aangevuld met een methodologische as die gewijd is aan de Leader-benadering (As 4).

Voor iedere as is door de EU een minimumfinanciering vereist, die er voor moet zorgen dat het programma in zijn geheel uitgebalanceerd is (10% voor As 1, 25% voor As 2, 10% voor As 3 en 5% voor de Leader-as).

Het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voorziet de Europese cofinanciering voor de programma's die de lidstaten uitwerken. In volgende tabel is de ELFPO-bijdrage per lidstaat weergegeven voor de periode 2007-2013.

België	418.610.306
Tsjechië	2.815.506.354
Denemarken	444.660.796
Duitsland	8.112.517.055
Estland	714.658.855
Griekenland	3.707.304.424
Spanje	7.213.917.799
Frankrijk	6.441.965.109
Ierland	2.339.914.590
Italië	8.292.009.883
Cyprus	162.523.574
Letland	1.041.113.504
Litouwen	1.743.360.093
Luxemburg	90.037.826
Hongarije	3.805.843.392
Malta	76.633.355
Nederland	486.521.167
Oostenrijk	3.911.469.992
Polen	13.230.038.156
Portugal	3.929.325.028
Slovenië	900.266.729
Slowakije	1.969.418.078
Finland	2.079.932.907
Zweden	1.825.647.954
Verenigd Koninkrijk	1.909.574.420

euro

Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013

Het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voor de periode 2007-2013 (PDPO II) is officieel ingediend bij de Europese Commissie op 8 december 2006 en is goedgekeurd op 13 november 2007.

In het strategisch document zijn de krijtlijnen uitgezet van het plattelandsontwikkelingsbeleid voor de periode 2007-2013. Zowel deze strategie als het programma zijn tot stand gekomen in samenwerking met alle socio-economische partners.

Volgende visie werd gedefinieerd:

Het Vlaamse platteland wordt getypeerd door een goede leefbaarheid voor alle actoren in een sterk verstedelijkte omgeving met een multifunctioneel ruimtegebruik waarin de landbouw een belangrijke open ruimtegebruiker en een belangrijke kracht is.

Door duurzaam te investeren in de verschillende functies van het platteland wordt de positie en de betekenis van het platteland versterkt en worden ook nieuwe kansen gecreëerd voor de structuur- en identiteitsbepalende functies van het platteland (duurzame land- en tuinbouw, landelijk erfgoed, milieu, bos, natuur, landschap, ...). De Vlaamse landbouw produceert kwaliteitsvolle producten op een duurzame wijze, onder meer door de verdere omschakeling naar duurzame landbouw, waaronder

biologische landbouw, gebruikt hernieuwbare grondstoffen, streeft naar een maximale instandhouding van de biodiversiteit en is economisch leefbaar. We onderkennen en ondersteunen het professionalisme binnen de landbouw. De Vlaamse landbouw opereert als één van de multifunctionele spelers op het platteland en beoogt samenwerking met alle partners.

In navolging van deze visie is een missie bepaald en zijn per as strategische doelstellingen geformuleerd. Daarnaast zijn ook drie horizontale strategische doelstellingen opgemaakt:

- door een continue kennisuitwisseling en -opbouw binnen een keten die maximale transparantie en samenwerking nastreeft, verkrijgt het agrarisch ondernemerschap een sterkere positie in de keten;
- het beheer van het PDPO waarborgt een optimale allocatie van middelen en maatregelen en maximale wederzijdse afstemming met andere Vlaamse beleidsinitiatieven;
- het PDPO realiseert een aanzienlijke bijdrage aan de duurzame ontwikkeling van het platteland, met inbegrip van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

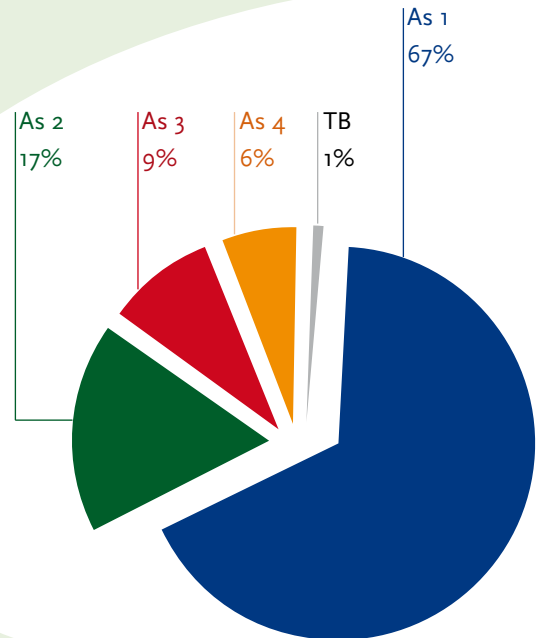
Het programma steunt op de 4 assen die in het Europese kader zijn gedefinieerd:

- **As 1:** verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector;
- **As 2:** verbetering van het milieu en het platteland;
- **As 3:** de leefkwaliteit op het platteland en de diversificatie van de plattelandseconomie;
- **As 4:** Leader.

De totale overheidssteun voor het PDPO bedraagt 667.574.909 euro. Hiervan wordt 443.054.200 euro of 66,37% bijgedragen door Vlaanderen en het overige deel (224.520.709 euro) door de Europese Unie. De verdeling over de assen van de totale overheidssteun is weergegeven in figuur 1. De cofinanciering van de Europese Unie is vastgesteld per as. Voor As 1, 3 en 4 is dit telkens 30% en voor As 2 en de technische bijstand 50%.

Omdat het programma een voortzetting is van PDPO I dat liep van 2000 tot 2006 worden engagementen waarvoor nog betalingen nodig zijn, automatisch meegenomen in PDPO II. Dat heeft als gevolg dat bepaalde maatregelen (bv. infrastructuur ontwikkeling) die niet meer voortgezet worden in PDPO II, nog wel zijn opgenomen in het programma

en de bijhorende financiële tabel. Omdat men hier niet meer kan op inschrijven via PDPO II worden deze uitdovende maatregelen niet verder besproken in deze brochure.

euro

Deze tabel geeft een overzicht van de totale overheidssteun die aan de maatregelen is toegekend voor de volledige programmaperiode 2007-2013.

As 1 449.041.417

Opleiding in de landbouw en sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw	37.561.693
Vestiging jonge landbouwers	48.035.867
Bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers	18.976.540
Investeringen in landbouwbedrijven	282.737.974
Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten	28.874.403
Infrastructuurontwikkeling*	373.280
Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen	32.099.273
Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS	382.387

* uitdovende maatregel

As 2 112.260.354

Compenserende betalingen buiten Natura 2000	3.094.416
Compenserende betalingen binnen Natura 2000	2.613.062
Agromilieuverbintenissen	100.965.798
Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in kader van de Kaderrichtlijn Water	560.064
Bebossing van landbouwgronden	2.714.208
Niet-productieve investeringen in bossen	2.312.806

	euro
As 3	59.867.857
Investerings met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten	21.674.061
Bevordering van toeristische activiteiten	4.967.953
Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking	5.819.237
Dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling	10.584.550
Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed	15.741.543
Intermediaire dienstverlening	1.080.513
As 4 - Leader	37.424.453
Technische bijstand	8.980.828
Totale overheidssteun	667.574.909

AS 1

Verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector

Doelstellingen:

Door te investeren in ondermeer innovatie, kennis, ketenbeheer, structuurverbetering, kwaliteit en voldoen aan normen versterkt de concurrentiekracht van de Vlaamse land-, tuin- en bosbouwsector.

De aanmoediging van de vestiging van jonge, goed opgeleide landbouwers draagt bij tot de continuïteit in de sector, tot innovatie en tot het verbeteren van de competitiviteit.

Het stimuleren van duurzame investeringen in de, met de Vlaamse landbouw verankerde, agro-voedingssector versterkt de concurrentiekracht van de landbouw en de agro-voedingssector en verhoogt de tewerkstelling op het platteland.

Stimulering van verhoogde kwaliteit doet opportuniteiten ontstaan om zich te differentiëren ten opzichte van producten met een basiskwaliteit.

Opleiding in de landbouw

Met deze actie wil de Vlaamse overheid personen die een landbouwactiviteit uitoefenen, de kans bieden om zich permanent bij te scholen door cursussen en korte vormingsactiviteiten te volgen.

De actie voorziet tevens opleidingen en stages voor starters in de landbouw die onvoldoende vooropleiding genoten hebben. De bevordering van een duurzame land- en tuinbouw en van het professionalisme staan hierbij centraal.

De opleidingen worden ingericht door verenigingen zonder winstoogmerk en met als statutair doel het organiseren van naschoolse vormingsactiviteiten. Bovendien moeten de verenigingen door de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij erkend zijn als algemeen of gewestelijk centrum.

De erkende centra dienen voor 1 november van elk werkjaar een globaal jaarprogramma met begroting in, dat door de Vlaamse minister van Landbouw wordt goedgekeurd. Dit vormt de basis voor de activiteiten die in de loop van het werkjaar georganiseerd worden voor de land- en tuinbouwers.

Bijkomend worden ook aanmoedigingspremies gegeven aan landbouwers zelf. Landbouwers die een cursuscyclus van ten minste 75 uur binnen een tijdsbestek van 5 jaar met goed gevolg hebben beëindigd, kunnen een vergoeding sociale promotie aanvragen van 6 euro per lesuur.

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
 Jean Steenberghen
 Tel. 02 552 78 92
jean.steenberghen@lv.vlaanderen.be

Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw

Wanneer innovatieve duurzame praktijken en technieken klaar zijn om de onderzoeksfase te verlaten, is het van belang dat ze zo snel mogelijk doorstroming vinden naar de praktijk.

Daarom worden sensibiliseringsprojecten, die tot doel hebben land- en tuinbouwers te stimuleren om meer duurzame landbouwtechnieken toe te passen, vanuit het Departement Landbouw en Visserij ondersteund.

Jaarlijks lanceert de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling een oproep. Thema's die aan bod kunnen komen zijn bv.:

- alternatieve en hernieuwbare energiebronnen;
- rationeel energieverbruik;
- vermindering van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen in het milieu;
- vermindering van de emissie van nutriënten in het milieu;
- diversificatie;
- biologische landbouw;
- geïntegreerde landbouw;
- innovatieve praktijken en teelten.

Enkel organisaties die door de Vlaamse overheid worden erkend als “centrum voor sensibilisering van meer duurzame landbouw” kunnen projecten indienen. Om deze erkenning te verkrijgen moeten zij aantonen dat zij geen winstoogmerk hebben, en dat zij ervaring hebben met de planning en organisatie van sensibiliseringsprojecten. De subsidie dekt alle projectkosten.

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling
Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
Els Lapage
Tel. 02 552 79 07
els.lapage@lv.vlaanderen.be

Vestiging jonge landbouwers

De jongste jaren bedraagt het aantal gesubsidieerde eerste vestigingen in de Vlaamse landbouw ongeveer 200 per jaar. Een lichte stijging is merkbaar.

Toch blijft de vestiging een risicovolle onderneming door onder meer de omvang van de ingezette kapitalen per bedrijf, de beperkte rendabiliteit, de lange terugverdientijden in de landbouwsector en de nood aan een volwaardig inkomen voor het gezin.

Deze maatregel heeft tot doel om de potentiële vestigingen in de landbouwsector maximaal om te zetten in reële vestigingen, zodat de continuïteit van de landbouwactiviteit in Vlaanderen wordt verzekerd en er voldoende dynamisme in de sector wordt gehouden om de structurele problemen op te lossen.

Onder volgende voorwaarden komt men in aanmerking:

- de land- of tuinbouwer is jonger dan 40 jaar;
- hij/zij voldoet aan de minimumeisen inzake specifieke scholing voor de exploitatie van een landbouwbedrijf;

- het bedrijf voldoet aan de minimumnormen inzake levensvatbaarheid, rendabiliteit en goede landbouwpraktijken;
- het bedrijf voldoet aan de minimumnormen inzake milieu, hygiëne en dierenwelzijn;
- het bedrijf houdt een boekhouding bij;
- er zijn voldoende productie- en emissierechten aanwezig;
- de afzet van de productie is realistisch;
- de investeringen, die bepalend zijn voor de levensvatbaarheid, zijn uitgevoerd;
- er wordt een bedrijfsplan ingediend.

De steun wordt toegekend door het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds onder de vorm van een kapitaalpremie en rentesubsidie. De gekapitaliseerde waarde van de rentesubsidie bedraagt maximaal 30.000 euro; de kapitaalpremie maximaal 50% van de eerste 50.000 euro vestigingskosten.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Structuur en Investerings
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
 Johan De Schryver
 Tel. 02 552 74 76
johan.deschryver@lv.vlaanderen.be

Bedrijfsadviesysteem voor land- en tuinbouwers

Landbouwers die een bedrijfstoelage ontvangen, worden gecontroleerd of ze voldoen aan de randvoorwaarden. Het bedrijfsadviesysteem geeft de land- en tuinbouwers de mogelijkheid om gesubsidieerd advies in te winnen dat hen kan helpen om aan deze randvoorwaarden te voldoen. Ook tuinbouwers kunnen een adviessubsidie aanvragen, aangezien de wetgeving waarop de randvoorwaarden gebaseerd zijn, eveneens voor hen van toepassing is.

Daarnaast kan het bedrijfsadviesysteem land- en tuinbouwers bijstaan om de risico's inzake arbeidsveiligheid, die op hun bedrijf aanwezig zijn, in te schatten en te verminderen.

Breder advies over de economische en milieukundige bedrijfsprestatie hoort ook thuis in deze maatregel.

De verschillende adviesonderwerpen worden in 5 modules onderverdeeld:

- module 1: milieu, goede landbouw- en milieuconditie;
- module 2: plantgezondheid, volksgezondheid;
- module 3: diergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid;
- module 4: arbeidsveiligheid;
- module 5: bedrijfsoptimalisatie;
  - module 5.1: bedrijfseconomische en milieuparameters;
  - module 5.2: vermarktingsadvies.

Het advies omvat verplicht alle modules, enkel module 5.2 is optioneel.

Een land- of tuinbouwer kan elke 2 jaar een subsidie aanvragen van maximaal 1.500 euro die maximaal 80% van de advieskosten bedraagt. Het nodige advies moet binnen de twee jaar worden ingewonnen.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Structuur en Investerings
Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
Kim Torfs
Tel. 02 552 75 02
kim.torfs@lv.vlaanderen.be

Investerings in landbouwbedrijven

Land- en tuinbouwers worden bijna permanent geconfronteerd met nieuwe ontwikkelingen die invloed hebben op de exploitatie en de rendabiliteit van hun bedrijf. Om bij te blijven en de rendabiliteit in stand te houden of te verbeteren zijn veelal investeringen noodzakelijk.

De Vlaamse overheid wil met de investeringssteun land- en tuinbouwers aanmoedigen om hun bedrijfsstructuren voldoende snel aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. Een gamma van investeringen komt in aanmerking voor subsidie, waarbij de steunintensiteit afhankelijk is van de investering. De hoogste steunintensiteit wordt voorbehouden voor innovatieve en/of duurzame investeringen of voor investeringen die de milieu-belasting verminderen.

De algemene voorwaarden om van investeringssteun te kunnen genieten zijn:

- de exploitanten moeten over voldoende beroepsbekwaamheid beschikken;
- de bedrijven moeten levensvatbaar zijn;
- de bedrijven moeten voldoen aan de minimumnormen inzake leefmilieu, hygiëne en dierenwelzijn en de productie wordt zo georganiseerd

dat een positief resultaat gerealiseerd wordt t.o.v. deze minimumnormen;

- de verzekerde afzet van de productie moet tot op zeker niveau gegarandeerd kunnen worden.

Er worden vier steunintensiteiten voorzien nl. 10, 20, 30 en 40% en de steun heeft de vorm van een kapitaalpremie en/of een rentesubsidie. De steun aan de investeringen in de landbouw wordt verleend door het Vlaams Landbouw-investeringsfonds.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Structuur en Investerings
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
 Johan De Schryver
 Tel. 02 552 74 76
johan.deschryver@lv.vlaanderen.be

Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten

De primaire agro-voedingssector wordt, als eerste schakel in de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten, dagelijks geconfronteerd met nieuwe ontwikkelingen.

Om de verwerking en de afzet van land- en tuinbouwproducten te verbeteren en te rationaliseren wordt investeringssteun verleend aan de primaire agro-voedingssector. Deze investeringen leiden tot een verhoging van de toegevoegde waarde van de land- en tuinbouwproducten en een verbetering van de concurrentiepositie van de sector.

Welke sectoren komen in aanmerking voor steun?

Vlees en vleeswaren, kleinvee en eieren, zuivel,

groenten en fruit, niet-eetbare tuinbouwproducten, granen, zaaizaad en pootgoed, aardappelen, industriële groenten (vlas, hop, cichorei en koolzaad), biologische producten, alternatieve producten (hoeveproducten, streekproducten en medicinale planten).

De toepassing van deze maatregel gebeurt via oproepen door middel van ministeriële omzendbrieven, waarbij zal worden bekend gemaakt welke sector(en) specifiek in aanmerking komen voor die oproep. De oproepen worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en bekend gemaakt via persmededelingen in de gespecialiseerde pers en via de belangenorganisaties van de betrokken sectoren. De toelichting, de voorwaarden alsook het maximale steunbedrag zullen in de omzendbrief meegedeeld worden.

De steun wordt gegeven onder de vorm van een kapitaalpremie, in één of meerdere schijven uit te betalen. De steun bedraagt maximaal 20% van de subsidiabele investering.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Structuur en Investerings
Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
Rudy Geerts
Tel. 02 552 74 95
rudy.geerts@lv.vlaanderen.be

Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen

Kwaliteitsbevordering is een essentieel aspect van de nieuwe koers die de EU op vlak van landbouw is ingeslagen. Consumenten associëren kwaliteit niet enkel met factoren die het product als zodanig betreffen, maar ook met de productieomstandigheden waaronder een product tot stand komt.

Om kwaliteitsgaranties te bieden voor een bijzonder product of productieproces, om de toegevoegde waarde van primaire landbouwproducten te verhogen en om meer marktkansen te scheppen, vindt de Vlaamse overheid het noodzakelijk om land- en tuinbouwers te stimuleren om deel te nemen aan voedselkwaliteitsregelingen.

Deze maatregel omvat 2 luiken.

In **luik A** wordt steun voorzien voor de deelname aan de communautaire voedselkwaliteitsregeling in het kader van Verordening 2092/91 inzake de biologische landbouwproductie. De toe te kennen steun zal worden berekend op basis van de door de landbouwer werkelijk gemaakte kosten die verbonden zijn aan de deelname aan de biologische productiemethode en de controlekosten. Per bedrijf kan er een maximale tussenkomst zijn van 3.000 euro per jaar en dit gedurende 5 jaar.

In **luik B** worden producenten ondersteund die produceren volgens een lastenboek dat aan de erkende communautaire voedselkwaliteitsregelingen is gekoppeld. Dit betreft de producten erkend als Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS), Beschermde Geografische Aanduiding (BGA) en Beschermde Oorsprongsbenaming (BOB). Ook hier wordt de 5-jarige vergoeding berekend op basis van de deelnamekosten en de extra controlekosten die voortvloeien uit de opgelegde normen.

Deze maatregel zal niet opstarten vanaf het begin van het programma.

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
 Johan Verstrynge
 Tel. 02 552 78 73
johan.verstrynge@lv.vlaanderen.be

Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS

Vlaanderen beschikt over heel wat typische kwaliteitsvolle streekproducten (zowel landbouwproducten als levensmiddelen). Producenten van een welbepaald streekproduct die zich groeperen in een producentenvereniging, kunnen een registratieaanvraag indienen om een Europese erkenning te bekomen onder de kwaliteitsystemen Beschermde Oorsprongsbenaming (BOB), Beschermde Geografische Aanduiding (BGA) en Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS). Een dergelijke erkenning is voor een producentengroepering de eerste stap in de verbetering van haar marktkansen.

In een tweede fase is het van belang om promotie te voeren voor deze Europees erkende producten. Producentengroeperingen die uit een beperkt aantal leden bestaan, beschikken vaak over onvoldoende middelen om promotie te voeren voor hun kwaliteitsproducten. Het toekennen van een subsidie moet de productenverenigingen toelaten afzetbevorderings- en voorlichtingsacties te voeren. Kosten die in aanmerking komen zijn bijvoorbeeld de organisatie en deelname aan beurzen en tentoonstellingen,

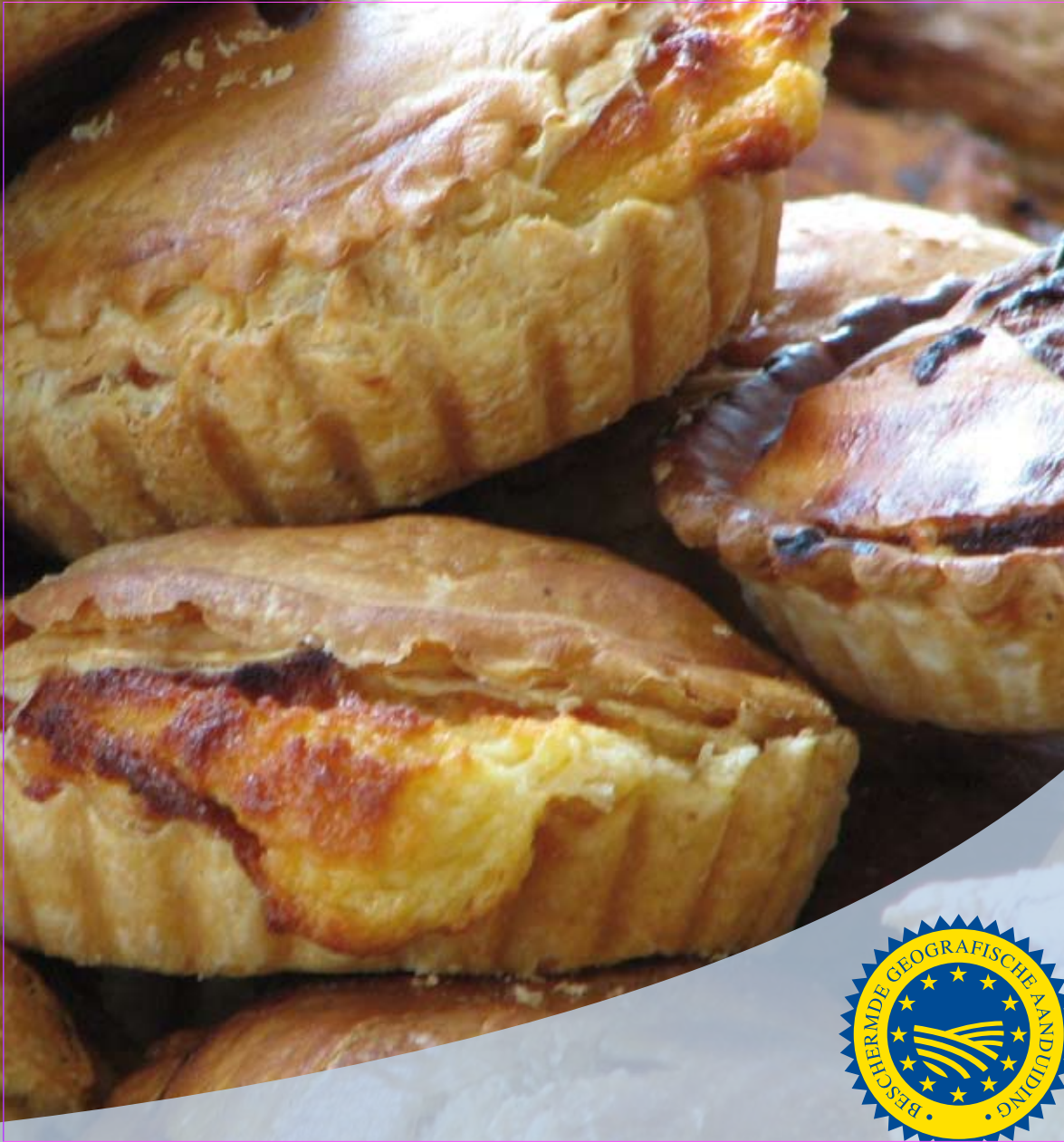
PR-activiteiten, advertenties in printmedia (tijdschriften, kranten, ...), drukwerk (folders, brochures, ...), elektronische media (website, ...), voorlichting en demonstraties op de verkooppunten, reclame via audiovisuele media (TV en radio), ...

De overheidssteun bedraagt maximaal 70% van de totale kosten met een plafond van 35.000 euro op jaarbasis per producentengroepering. Een subsidie kan maximaal gedurende drie opeenvolgende jaren worden aangevraagd.

Deze maatregel zal niet opstarten vanaf de start van de programmaperiode.

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling
Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
Johan Verstrynge
Tel. 02 552 78 73
johan.verstrynge@lv.vlaanderen.be

AS 2

Verbetering van het milieu en het platteland

Doelstellingen

Door het realiseren van groene en blauwe diensten draagt de landbouw bij tot het bereiken van milieu- en natuurdoelstellingen.

Landbouwers stimuleren die een bijdrage realiseren aan de doelstellingen in het kader van de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water en aan de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones (onderdeel van Natura 2000).

Stimulering van een duurzaam gebruik en uitbreiding van de bosoppervlakte draagt bij tot de multifunctionele ontwikkeling van het Vlaamse platteland.

Stimulering van de biologische landbouw en innoverende kennisdoorstroming uit de biologische landbouw naar de gangbare landbouw verhoogt de duurzaamheid van de Vlaamse landbouw.

Compenserende betalingen binnen en buiten Natura 2000

In gebieden met beperkingen op milieuvlak, de “kwetsbare zones natuur”, worden er door het Vlaams Gewest strengere normen opgelegd tegenover de rest van de agrarische structuur. In deze gebieden, die waardevol zijn vanwege van de natuur, legt de Vlaamse wetgeving een bemestingsverbod op. Het is de bedoeling om zo in deze gebieden de natuurontwikkeling te bevorderen en een betere milieukwaliteit te bekomen.

Om te kunnen deelnemen aan de maatregel moet men:

- landbouwer zijn met één of meer percelen in gebruik in de kwetsbare zone natuur met bemestingsverbod;
- tijdens de perceelsregistratie de vergoeding natuur aanvragen;
- het perceel van 1 januari t.e.m. 31 december in gebruik hebben;
- de landbouwactiviteit in het gebied gedurende ten minste vijf jaar vanaf de eerste betaling voortzetten;

- géén bestrijdingsmiddelen gebruiken, met uitzondering van de pleksgewijze bestrijding van distels;
- een begrazingsregister bijhouden voor die percelen die begraasd worden.

Het steunbedrag bedraagt maximaal 150 euro/ha/jaar.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Liesbeth Dhont
Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Agromilieuverbintenissen

De Vlaamse overheid biedt een aantal agromilieuverbintenissen aan met als doel de landbouwproductie te verzoenen met bepaalde milieu- en natuurdoelstellingen. Sommige van deze verbintenissen spelen in op de vermindering van het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, andere zorgen voor de bescherming van de flora en de fauna op percelen in landbouwgebruik. Ook verbintenissen om de erosie op perceelsniveau aan te pakken komen aan bod.

In de regel liggen de percelen vast voor de looptijd van de verbintenis. Voor sommige maatregelen, voornamelijk diegene die inspelen op de teelt-

techniek, kan jaarlijks van perceel gewisseld worden. In de beschrijving die volgt wordt dit bij elke maatregel expliciet weergegeven.

Om een subsidie te verkrijgen voor agromilieuverbintenissen moet de landbouwer voldoen aan de “Pijler I-randvoorwaarden”. Dit zijn de voorwaarden om de toeslagrechten te bekomen.

Bovendien moet de landbouwer ook voldoen aan de wettelijke vereisten voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen .

Om een hogere effectiviteit te bekomen naar milieu- of natuurdoelstellingen kunnen bepaalde agromilieuverbintenissen met elkaar gecombineerd worden.

De maatregelen die onderling combineerbaar zijn, zijn vastgelegd door de Vlaamse overheid.

De verbintenissen worden aangegaan voor een periode van 5 jaar. In bepaalde gevallen zal de mogelijkheid geboden worden om deze verbintenissen te verlengen tot 7 jaar.

Mechanische onkruidbestrijding

In de Vlaamse land- en tuinbouw worden de meeste teelten onkruidvrij gehouden met behulp van gewasbeschermingsmiddelen. Het is nochtans mogelijk om bepaalde teelten via mechanische onkruidbestrijding onkruidvrij te houden.

Het weglaten van het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen heeft een onmiddellijk positief effect op het milieu. De bodem- en waterkwaliteit gaan er op vooruit en ook de biodiversiteit van het perceel en zijn omgeving neemt toe.

Wanneer kan een landbouwer de subsidie van maximaal 250 euro/ha ontvangen?

Als hij/zij aan volgende voorwaarden voldoet:

- een verbintenis aangaan om gedurende 5 opeenvolgende jaren minstens een halve hectare landbouwteelten onkruidvrij te houden door middel van uitsluitend mechanische onkruidbestrijdingstechnieken;
- de percelen mogen jaarlijks omgewisseld worden. Dit wordt aangegeven via de verzamelaanvraag;
- geen gewasbeschermingsmiddelen of bodemontsmettingsmiddelen gebruiken tijdens de hoofdteelt, maar ook niet tijdens de voor- of nateelt voor een totale duur van minstens 1 jaar;

- een teeltfiche bijhouden waarop de nodige gegevens over het gewas worden genoteerd: o.a. zaai- of plantdatum, voorteelt, nateelt, voorziene oogstdatum, de toegepaste mechanische onkruidbestrijding (datum en werktuig).

Alle percelen in open lucht mogen aangegeven worden voor deze subsidie, behalve blijvend grasland, grasklaver, bebossing, beschutte teelten en braak. Non-foodbraak komt wel in aanmerking voor de subsidie.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Markt- en Inkomensbeheer
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
mib@lv.vlaanderen.be

Behoud van met uitsterven bedreigde lokale veerassen en variëteiten van hoogstamboomgaarden

Bepaalde lokale landbouwhuisdierrassen zijn met uitsterven bedreigd doordat het economisch gezien interessanter is om meer productieve rassen te houden. Het behoud van genetische diversiteit van traditionele dierenrassen is nochtans een basis voor behoud van diversiteit op het platteland. Een levende genenbank is ook belangrijk om specifieke eigenschappen in te kruisen in bestaande rassen en variëteiten.

De Vlaamse overheid ondersteunt met deze maatregelen de rassen die economisch nog aanvaardbaar zijn in de Vlaamse landbouw en behoedt hen zo van uitsterven. De volgende rassen komen in aanmerking:

- Runderrassen: Rood Rundveeras van België; Witrood Rundveeras van België; Witblauw Dubbeldoel Rundveeras van België.
- Schapenrassen: Houtlandschaap; Kempens Schaap; Mergellandschaap; Belgisch Melkschaap; Vlaams Kuddeschaap; Ardense Voskop; Lakens Schaap; Vlaamse Schaap; Entre-Sambre-et-Meuse Schaap.

Het steunbedrag dat wordt toegekend per dier bedraagt 100 euro voor de runderrassen en 25 euro voor de schapenrassen.

Door de intensivering en specialisatie in de fruitteelt is op de professionele bedrijven vaak geen plaats meer voor hoogstamfruit. Nochtans bezitten

hoogstamboomgaarden belangrijke landschappelijke kwaliteiten die moeten worden bewaard bovenop de natuurwaarde die ze hebben. Deze lokale rassen van hoogstamfruitbomen zijn ook een belangrijke levende genenbank die kan worden aangewend voor de ontwikkeling van nieuwe fruitrassen.

Om nieuwe aanplantingen te stimuleren wordt een subsidie van 4 euro per boom en per jaar gegeven gedurende 5 jaar. Het onderhoud van de aanplantingen is daarbij verplicht voor 5 jaar. Voor het onderhoud van bestaande hoogstamboomgaarden (ouder dan 5 jaar) wordt een onderhoudsovereenkomst afgesloten en wordt een subsidie gegeven van 2 euro per boom en per jaar. Om in aanmerking te komen voor steun, dient men een minimum aantal van 10 bomen aan te planten en/of te onderhouden.

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Duurzame Landbouwoontwikkeling
Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
Joris Nuyts
Tel. 02 552 73 71
joris.nuyts@lv.vlaanderen.be

Introductie van vlinderbloemige gewassen in het silagevoeder

Deze agromilieuverbintenis beoogt een diversificatie van de ruwvoederwinning in de Vlaamse veehouderij. Het is immers perfect mogelijk om een gedeelte van de eiwitbehoefte op het bedrijf in te vullen door teelten als klaver, grasklaver of luzerne. Op deze manier wordt een meer bedrijfsgebonden voeding bekomen die minder afhankelijk is van externe eiwitbronnen.

De landbouwer kan een subsidie van maximaal 275 euro/ha ontvangen als hij/zij aan volgende voorwaarden voldoet:

- een verbintenis aangaan om gedurende 5 opeenvolgende jaren minstens een halve hectare grasklaver, rode klaver of luzerne te telen en het maaisel te gebruiken in de voeding van zijn dieren;
- de percelen mogen jaarlijks omgewisseld worden. Dit wordt aangegeven via de verzamelaanvraag;
- het totale voederareaal van het bedrijf, zonder het tijdelijk en blijvend grasland, moet jaarlijks voor minstens 10% uit vlinderbloemige teelten bestaan;
- enkel landbouwers met herkauwers komen in aanmerking voor deze subsidie;
- de teelt moet minstens tot 15 februari van het volgende jaar behouden worden en ze mag uitsluitend gemaaid worden, dus niet begraasd.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Markt- en Inkomensbeheer
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
 mib@lv.vlaanderen.be

Reductie van het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen in de sierteelt

De sierteeltsector kenmerkt zich door een grote intensiteit en een hoog gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen.

Met deze agromilieuverbintenis wil de Vlaamse overheid de Vlaamse sierteeltbedrijven stimuleren om op bedrijfsniveau het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen te optimaliseren. Door de realisatie van een concreet plan op bedrijfsniveau wordt een resultaatverbintenis aangegaan om de beoogde reductiedoelstellingen daadwerkelijk te behalen.

Wanneer komt een sierteler in aanmerking voor de subsidie?

Als hij aan volgende voorwaarden voldoet:

- een verbintenis aangaan om gedurende 5 opeenvolgende jaren het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen voor zijn oppervlakte sierteelt (min. 10 are) op zijn exploitatie te optimaliseren, rekening houdend met de milieupact van zijn gewasbeschermingsmiddelen- en meststoffengebruik.
- de percelen mogen jaarlijks omgewisseld worden. Dit wordt aangegeven via de verzamelaanvraag.
- de registratie bij VMS (Vlaams Milieuplan Sierteelt) uitvoeren per periode van vier weken, waarbij voor de gewasbeschermingsmiddelen minimaal het middel, de formulering en de hoeveel-

heid moet worden vermeld en voor de meststoffen de formulering en de hoeveelheid;

- in het kwartaal dat volgt op het eerste jaar van registratie een plan indienen;
- voor het einde van de periode van vijf jaar, het plan uitgevoerd hebben;
- vanaf het derde jaar van registratie minstens eenmaal per jaar een score behalen van minstens 70% voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen (A-categorie).

De subsidie bedraagt maximaal 900 euro/ha voor de intensieve sierteelt onder glas of plastic, maximaal 450 euro/ha voor de intensieve sierteelt in open lucht en maximaal 75 euro/ha voor de boomkwekerijteelten.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Markt- en Inkomensbeheer
Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35, bus 41, 1030 Brussel
mib@lv.vlaanderen.be

Toepassen van de biologische productiemethode

De voorbeeld- en hefboomfunctie die de biologische landbouw vervult, is essentieel in de evolutie naar een duurzame landbouw in Vlaanderen. De biologische landbouw heeft belangrijke troeven op het vlak van de bodemvruchtbaarheid, de biodiversiteit, het voorkomen van verontreiniging door pesticiden, overbemesting en luchtverontreiniging en ook voor diergezondheid.

De biologische productiemethode vraagt van de landbouwer wel grote inspanningen. De maatschappij erkent deze inspanningen en inkomstenderving die ermee gepaard gaat echter onvoldoende en is ook niet bereid de directe meerkosten voor biologische producten volledig te betalen.

Deze agromilieuverbintenis biedt een financiële ondersteuning aan land- en tuinbouwers die willen omschakelen naar de biologische landbouwproductie. De extra kosten die daarmee gepaard gaan, moeten worden vergoed. Gedurende de eerste 2 à 3 jaar is het belangrijk om de meerkosten van de

omschakeling te vergoeden, omdat de producten nog niet kunnen worden afgezet als biologisch geteelde producten. Maar ook hierna blijft ondersteuning belangrijk omdat de stagnatie van de laatste jaren zou worden omgezet in een groei van de sector.

De landbouwer kan de subsidie ontvangen als hij/zij een verbintenis aangaat om gedurende 5 opeenvolgende jaren de biologische productiemethode toe te passen volgens alle geldende wettelijke bepalingen. De percelen worden aangegeven via de verzamelaanvraag.

De subsidie is afhankelijk van de teelt en is degressief gedurende de eerste vijf jaren na de omschakeling.

Beheerovereenkomst Perceelsrandenbeheer

Met perceelsrandenbeheer wordt een buffer gecreëerd tussen landbouwgrond en kwetsbare elementen die eraan palen. Kwetsbare elementen kunnen bijvoorbeeld bossen zijn, of waterlopen, houtkanten en wegbermen. De perceelsrand vormt dan een beschermingsstrook die de drift van pesticiden verhindert. De milieukwaliteit in het algemeen wordt ook verbeterd doordat de perceelsrand een reducerend effect heeft naar afvloeien van meststoffen en sediment (erosie).

Deze beheerovereenkomst kan zowel op grasland als op akkerland worden aangevraagd en omvat 2 pakketten: Perceelsrandenbeheer Milieu en Perceelsrandenbeheer Natuur. Het grote verschil tussen beide pakketten is dat er bij Perceelsrandenbeheer Natuur niet mag worden gemaaid vóór 15 juni. Dit moet de natuurwaarde van de rand bevorderen. Bij beide pakketten moet het maaisel binnen de 15 dagen van de beschermingsstrook worden verwijderd.

Perceelsranden bestaan uit een ingezaaid gras-mengsel of een spontane evolutie van de vegetatie. De stroken zijn tussen 6 en 12 m breed en mogen niet behandeld worden met bestrijdingsmiddelen of meststoffen.

Voor het pakket Perceelsrandenbeheer Milieu wordt een vergoeding van 0,0845 euro/m² voorzien, voor het pakket Perceelsrandenbeheer Natuur 0,1581 euro/m².

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Liesbeth Dhont
Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Beheerovereenkomst Soortenbescherming

Overal in Europa is er een sterke achteruitgang merkbaar van traditionele vogelsoorten uit landbouwgebieden. De intensifiëring van de landbouw is hier niet vreemd aan. Efficiënter oogsten zorgt er bijvoorbeeld voor dat er minder oogstresten op de velden blijven liggen waardoor het voedselaanbod voor de akkervogels, zoals een veldleeuwerik of patrijs, kleiner wordt. Het gebruik van herbiciden en insecticiden zorgt er zowel onrechtstreeks als rechtstreeks voor dat insecten verdwijnen en ook hierdoor wordt aan de voedselvoorraad van de vogels geraakt.

Weidevogels, zoals de grutto en tureluur, slagen er steeds minder in om hun legsels met succes uit te broeden en om vliegvlugge jongen voort te brengen. Dit heeft o.a. te maken met het gebrek aan voedsel maar ook met het verlies van hun broedareaal door dat bv. grasland wordt omgezet in akkerland.

Een andere diersoort op onze akkers die de voorbije decennia sterk achteruitging, is de hamster. In de periode 1998-2002 waren er in Vlaanderen maar vier relatief geïsoleerde gebieden waar men de hamster kon terugvinden. De maatregelen die moeten worden genomen om dit knaagdier terug op onze akkers te krijgen, zijn enerzijds het voorzien in voldoende voedsel en anderzijds ervoor zorgen dat de hamsters voldoende dekking hebben en dat hun burchten niet vernield worden door landbewerkingen.

Zowel voor akkervogels, weidevogels als voor hamsters wordt er met pakketten gewerkt die verschillend zijn voor akkerland en grasland. De steunbedragen zijn pakketafhankelijk.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
 Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
 Liesbeth Dhont
 Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Beheerovereenkomst Erosiebestrijding

Erosie is in bepaalde streken in Vlaanderen een groot probleem. Erosie veroorzaakt op de akkers zelf veel problemen zoals opbrengstverlies door het wegspoelen of bedelven van (kiem)plantjes en op lange termijn een dalende bodemvruchtbaarheid. Maar ook naast het veld zorgt erosie voor problemen zoals modderstromen op wegen en in woonwijken of vervuiling en het dichtslibben van waterlopen en riolen.

Volgende pakketten uit de beheerovereenkomst spelen in op de gevolgen van de erosie:

- grasbufferstroken (0,13 euro/m²);
- grasgangen (0,16 euro/ha tenzij het paalt aan de rand van een perceel 0,13 euro/ha);

- dammen met erosiepoel (steunbedrag is afhankelijk van de grootte van de poel).

Erosie kan natuurlijk ook aan de bron worden aangepakt via volgende pakketten:

- niet-kerende bodembewerking (80 euro/ha);
- directe inzaai (200 euro/ha).

Voor sterk erosiegevoelige gebieden bestaat al de wettelijke verplichting om één erosiebestrijdingsmaatregel toe te passen. Dit blijft geldig, maar bepaalde van bovenstaande pakketten gaan nog verder en daardoor kan zowel het milieu als de landbouwer winst doen door deze op te nemen. Het steunbedrag wordt dan aangepast.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Liesbeth Dhont
Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Beheerovereenkomst Water

De nitraatproblematiek in Vlaanderen is gekend evenals de gevolgen ervan voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Deze maatregel wil ondersteuning bieden aan die landbouwers die verder gaan dan de wettelijke normen voor bemesting en op die manier mee de milieudoelstelling inzake nitraat willen invullen.

De maatregel spitst zich toe op percelen gelegen in kwetsbaar gebied water. Op deze percelen verplicht men zich ertoe:

- de bemestingsnorm die geldig is voor de totale N in deze gebieden te verminderen met minimaal 30%;
- een bemestings- en/of begrazingsregister bij te houden.

Naast deze voorwaarden is het steunbedrag ook afhankelijk van de jaarlijkse nitraatresidubepaling die moet gebeuren op elk perceel (per 2 ha). Enkel indien uit de meting blijkt dat de grenswaarde van 86 kg $\text{NO}_3\text{-N/ha}$ niet is overschreden, zal het steunbedrag kunnen worden uitbetaald.

Het steunbedrag is afhankelijk van de teelt. Voor akkerbouwgewassen kan men 450 euro/ha ontvangen, voor grasland 685 euro/ha.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
 Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
 Liesbeth Dhont
 Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Beheerovereenkomst Herstel, ontwikkeling en onderhoud van kleine landschapselementen

Kleine landschapselementen (KLE's) zoals heggen en houtkanten waren decennia geleden een onderdeel van onze cultuurlandschappen. Maar over de jaren heen is dit aspect van ons Vlaamse platteland verdwenen. En met het verdwijnen van deze kleine landschapselementen is ook de ecologische functie ervan verdwenen. Dit zijn namelijk vaak leefplaatsen of verbindingswegen voor natuurlijke organismen.

Deze maatregel wil via de aanplant en het onderhoud van heggen, hagen, houtkanten, houtwallen en poelen de rol van KLE's in het Vlaamse landbouwlanschap herwaarderen. De vergoedingen worden per pakket berekend en zijn vanzelfsprekend afhankelijk van de omvang van het kleine landschapselement dat men wil aanleggen of onderhouden.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Liesbeth Dhont
Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in het kader van de Kaderrichtlijn Water

Problemen zoals verdroging enerzijds en wateroverlast anderzijds komen op wereldniveau, maar ook binnen Vlaanderen, meer en meer onder de aandacht. Het veranderende klimaat zal deze fenomenen waarschijnlijk nog versterken in de toekomst.

Met deze maatregel wil men de problematiek van verdroging en wateroverlast aanpakken door aan waterconservering te doen. Dit houdt in dat gebiedseigen water tijdelijk wordt vastgehouden in bovenstroomse gebieden. Dit zorgt voor een stijging van de grondwaterstand en een reductie van het vochttekort tijdens droogteperiodes en voor een verhoogde aanvulling van het ondiepe en diepe grondwater.

Waterconservering is maatwerk en hangt samen met heel wat perceelsspecifieke kenmerken zoals bodemtype en gewas. Daarenboven is het nodig om gebiedsgericht te denken bij het opzetten van dergelijke projecten omdat verdroging en wateroverlast niet stoppen aan perceelsgrenzen. De maatregel zal daarom enkel kunnen worden toegepast binnen beheergebieden die worden afgebakend volgens de criteria van de Kaderrichtlijn Water. Overstromingsgebieden behoren hier niet bij.

Hoe kan een landbouwer praktisch inspelen op deze problematiek?

enkele voorbeelden:

- aanpassing van slootprofielen;
- plaatsing van regelbare stuwstijlen;
- aanleggen van aarden ophogingen aan perceelranden;
- plaatsen van peilbuizen voor monitoring.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
 Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
 Liesbeth Dhont
 Tel. 02 543 72 62
liesbeth.dhont@vlm.be

Bebossing van landbouwgronden

Het huidig bosareaal in Vlaanderen is beperkt. Hierdoor is er een continue balans nodig tussen de verschillende functies van een bos zoals recreatie, ecologie en economie. Een uitbreiding van het bosareaal levert op vele vlakken een belangrijke bijdrage, bv. tot de Vlaamse milieudoelstellingen omdat de natuurwaarde van ons Vlaams platteland wordt verhoogd en het ook de klimaatsverandering helpt tegen te gaan. Anderzijds wordt aan de landbouwer een alternatief aangeboden voor zijn reguliere landbouwactiviteiten.

Bebossingssubsidies worden toegekend aan particulieren (al dan niet landbouwers) en aan openbare besturen die landbouwgrond in eigendom of in pacht hebben. De totaal te bebossen oppervlakte moet minstens 0,5 ha bedragen en de aangelegde bossen moeten minstens 25 jaar in stand gehouden worden, met uitzondering van 15 jaar voor populier.

De steun die wordt toegekend kan worden opgesplitst in drie onderdelen.

■ Aanplantingssubsidie

De basissubsidie varieert van 850 tot 3.700 euro/ha afhankelijk van de boomsoort. Verder wordt nog voor een extra tegemoetkoming gezorgd bij het aanplanten van een onderetage (500 euro/ha), aanleggen van mantelstruweel of brandsingel (100 euro/100 meter) en het gebruik van aanbevolen herkomsten (250 euro/ha).

■ Onderhoudssubsidie

De eerste vijf jaar na de aanplanting kan een jaarlijkse onderhoudssubsidie worden toegekend. Voor inheemse loofhoutsoorten bedraagt dit voor de periode van 5 jaar 1.750 euro/ha, voor populier 1.100 euro/ha en voor naaldbomen 875 euro/ha.

■ Inkomenscompensatie

Deze subsidie varieert afhankelijk van het statuut van de aanvrager en het bebossingsconcept. De duurtijd van de subsidie is ook variabel.

Aanvrager	Bebossingsconcept	Steunbedrag (euro/ha/jaar)	Duur (jaar)
Landbouwer	economisch	375	5
Landbouwer	ecologisch	665	15
Ander privaatrechtelijk persoon	economisch	150	5
Ander privaatrechtelijk persoon	ecologisch	150	15

Agentschap Natuur en Bos
Afdeling Beleid
Tel. 02 553 81 02
anb@vlaanderen.be

Niet-productieve investeringen in bossen

Het bosbeleid in Vlaanderen is gericht op de vele functies die de bossen moeten uitoefenen. Met deze maatregel wil de Vlaamse overheid de boseigenaars stimuleren om dit multifunctioneel gebruik van bossen nog te verhogen, waaronder het ecologische en recreatieve aspect. Daarom voorziet ze twee subsidies nl. een subsidie voor de bevordering van de ecologische bosfunctie en een subsidie voor herbebossing.

■ Subsidie voor de bevordering van de ecologische bosfunctie

Om recht te hebben op deze subsidie moet als eerste voorwaarde een beheerplan conform de criteria duurzaam bosbeheer zijn opgemaakt voor het in aanmerking komende bestand.

De bestanden moeten minstens aan één van volgende voorwaarden voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie: natuurbeheer van bosvrije oppervlakte, beheer van bestanden op basis van een bepaald bosnatuurdoeltype, door inheemse boomsoorten gedomineerde bestanden of erkende zaadbestanden.

Subsidiebedragen variëren van 50 tot 125 euro/ha.

■ Subsidie voor herbebossing

Via de omvorming van bestaande bosbestanden naar inheemse, gemengde bestanden wordt de ecologische functie van het bos gepromoot.

De subsidiebedragen variëren van 1.500 euro/ha tot 3.200 euro/ha afhankelijk van de aan te planten boomsoorten in het bestand.

Voor het gebruik van aanbevolen herkomsten wordt een extra tegemoetkoming van 250 euro/ha voorzien. Voor stams- of groepsgewijze menging komt er ook nog eens 500 euro/ha bovenop.

AS 3

De leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie

Doelstellingen

Diversificatie van landbouwactiviteiten naar niet-agrarische activiteiten verhoogt de leefbaarheid van de landbouw en draagt bij tot een aantrekkelijk, kwaliteitsvol en multifunctioneel platteland.

De instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed draagt bij tot de herwaardering van dit patrimonium, en genereert ook werkgelegenheid op het platteland.

Aandacht voor kwaliteitsvolle vestigingslocaties, ondernemerschap op het platteland en een ruimtelijk-economisch perspectief, conform de principes en doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dragen bij tot de creatie van een gunstig economisch klimaat op het platteland.

Het opzetten van basisvoorzieningen voor de economie en de plattelandsbevolking, met inbegrip van culturele en vrijetijdsactiviteiten, ten behoeve van een dorp of een aantal dorpen, en voor de daarmee samenhangende kleinschalige infrastructuur (incl. dorpskernvernieuwingen) zorgen voor een leefbaar en kwaliteitsvol platteland.

Opleiding en voorlichting.

De inzet van instrumenten en acties gedefinieerd in het decreet natuurbehoud om een bijdrage te leveren aan de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones.

Investerings met betrekking tot diversificatie van landbouwactiviteiten

Een toenemend aantal land- en tuinbouwers ontwikkelt activiteiten op het bedrijf die gericht zijn op diversificatie. Zo wordt een toegevoegde waarde gecreëerd voor het bedrijf zonder dat tegelijkertijd de primaire productie van land- en tuinbouwproducten moet worden uitgebreid of geïntensiveerd.

Voor investeringen gericht op het uitvoeren van niet-agrarische activiteiten op het bedrijf wordt financiële steun verleend onder vorm van rente-subsidie en kapitaalpremies.

De steunintensiteit bedraagt 30 of 40%.

Wat wordt door het Vlaams Landbouw investeringsfonds beschouwd als diversificatie?

Dat is o.a.:

- commercialisatie van hoeveproducten (40% steun);
- hoevertoerisme en het openstellen van het bedrijf voor het publiek (40% steun);
- productie en gebruik van hernieuwbare brandstoffen (30% steun);
- uitvoeren van landschapsbeheer (40% steun);
- exploiteren van een zorgboerderij (40% steun).

De algemene voorwaarden om van steun voor deze investeringen te kunnen genieten zijn:

- de exploitanten moeten over voldoende beroepsbekwaamheid beschikken;
- de bedrijven moeten levensvatbaar zijn;
- de bedrijven moeten voldoen aan de minimumnormen inzake leefmilieu, hygiëne en dierenwelzijn en de productie wordt zo georganiseerd dat een positief resultaat gerealiseerd wordt t.o.v. deze minimumnormen;
- de verzekerde afzet van de productie moet tot op zeker niveau kunnen worden gegarandeerd;
- de nieuwe activiteiten blijven inzake tijdsbesteding en bron van inkomsten ondergeschikt aan de gangbare landbouwactiviteiten.

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Structuur en Investerings
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35 bus 41, 1030 Brussel
 Johan De Schryver
 Tel. 02 552 74 76
johan.deschryver@lv.vlaanderen.be

Gebiedsgerichte werking

De versnippering van het Vlaamse platteland vraagt een gebiedsgericht beleidskader. Om in te spelen op specifieke lokale kansen en noden is het belangrijk om op maat te werken van het gebied. Daarom is er een partnerschap opgebouwd tussen de Vlaamse minister voor Plattelandsbeleid, de provinciebesturen en de afdeling Platteland van de Vlaamse Landmaatschappij en de lokale besturen en andere plattelandsactoren om dit gebiedsgericht plattelandsbeleid uit te voeren. Dit partnerschap wordt ook structureel verankerd door middel van provinciale managementcomités (PMC's). Per provincie wordt één PMC voorzien.

Om dit gebiedsgericht beleid te realiseren, wordt een tweesporen beleid gehanteerd: via projectoproepen voor het buitengebied én via de Leader-methodiek. Beide sporen komen evenwaardig aan bod.

■ Gebiedsgericht beleid via projectoproepen voor het buitengebied

Hier zullen de PMC's projectoproepen lanceren en projecten toewijzen. De projectoproepen worden uitgevoerd in het buitengebied maar buiten de af te bakenen Leader-gebieden (tenzij ze ten dienste staan van het hele buitengebied van de provincie). De dagelijkse opvolging van de projectwerking gebeurt door de bestaande provinciale plattelandsloketten. Projectpromotoren kunnen rekenen op maximaal 65% overheidssteun op de totale projectkosten.

■ Gebiedsgericht beleid via de Leader-methodiek

Leader heeft als doelstelling plattelandsactoren te helpen het potentieel van hun plaatselijke regio op langere termijn te ontwikkelen. Dit gebeurt via Plaatselijke Groepen (PG's). Deze PG's moeten hun lokale ontwikkelingsstrategie opstellen en uitvoeren. Dit houdt in dat zij onder meer verantwoordelijk zijn voor de selectie van projecten, de begeleiding van de promotoren, de financiële en inhoudelijke opvolging van de uitvoering van de lokale ontwikkelingsstrategie en voorlichting en publiciteit.

Bevordering van toeristische activiteiten

Het Vlaamse platteland heeft een groot toeristisch en recreatief potentieel. Het is zowel het uitloopegebied van de stadsbewoner als het leefgebied van de plattelandsbewoner. Maar bepaalde gebieden hebben nood aan nieuwe impulsen voor toerisme en recreatie en daar is het belangrijk om een identiteitsgevoel te creëren voor dat gebied. Dit zal ook de lokale economie en de waarde van het gebied in het algemeen een nieuwe impuls geven.

In de projectoproepen die zullen worden gelanceerd, komen volgende thema's zeker aan bod:

- optimalisatie van de kwaliteit van de recreatieve infrastructuur;
- uitbouw van onthaalknooppunten;
- streekeducatieve begeleiding van de bezoeker en educatieve infrastructuur;
- ontwikkeling en/of marketing van toeristische diensten die betrekking hebben op plattelands-toerisme.

Wie kan hiervoor projecten indienen?

Lokale besturen of van de lokale besturen en provincies afhankelijke toeristische en recreatieve

verenigingen, publiekrechtelijke rechtspersonen en in het bijzonder de publiekrechtelijke rechtspersonen belast met de uitvoering van landinrichtings-, ruilverkavelings-, en natuurinrichtingsplannen en middenveldorganisaties.

Binnen deze maatregel zal er ook aandacht zijn voor landinrichting, natuurinrichting en ruilverkaveling. In grote projecten kunnen zij een middel zijn om de kwaliteit van de recreatieve infrastructuur te verhogen.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
 Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
 Nadine Vantomme
 Tel. 02 543 69 67
 nadine.vantomme@vlm.be

en de provinciale plattelandsloketten bij de provinciebesturen

Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking

Ook op het platteland zijn er groepen zoals jongeren, ouderen, personen met een handicap en kansarme gezinnen, die nood hebben aan aangepaste voorzieningen. In tegenstelling tot de steden die voor elk van deze groepen specifieke vangnetten hebben, blijkt dat dit op het platteland vaak niet het geval is. Binnen de specifieke context van het platteland moeten er welbepaalde acties komen om basisvoorzieningen voor deze kwetsbare groepen op te zetten.

Per doelgroep kunnen projecten worden ingediend die o.a. volgende thema's bespelen:

- jeugd: investeren in voorzieningen voor spel en opvang;
- senioren: het opzetten van ouderenvoorzieningen, integratie van zorgvoorzieningen, opzetten van pilootprojecten naar woonzorgregio's, opzetten van vrijwilligersorganisaties ten behoeve van ouderen;
- kansarmen: opzetten van sociale tewerkstellingsinitiatieven voor plattelandstaken, uitwerken van specifieke instrumenten om armen op het platteland op te sporen, te bereiken en te begeleiden; daarbij ook extra aandacht voor de specifieke doelgroep: landbouwers in moeilijkheden; agrarische armoede;

- personen met een handicap: opzetten van acties inzake toegankelijkheid.

Ook op regionaal niveau kunnen basisdiensten worden opgezet:

- wonen: het opzetten van de dienstverlening naar de woonsituatie op het platteland, zowel naar woningkwaliteit, woningvoorraad, leegstand, sociale woonvormen als, specifiek voor ouderen, de integratie van zorgvoorzieningen;
- servicecentra en integratie van basisvoorzieningen.

Wie kan hiervoor projecten indienen?

Lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen, middenveldorganisaties en in het bijzonder ook organisaties uit de sociaal-economische sector (tewerkstelling, sociale diensten).

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Nadine Vantomme
Tel. 02 543 69 67
nadine.vantomme@vlm.be

en de provinciale plattelandsloketten bij de provinciebesturen

Dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling

Kernversterking in kleine plattelandsdorpen is van vitaal belang om de leefbaarheid in die dorpen te verhogen. Door die kernen aan te pakken zal het dorp aantrekkelijker worden om te wonen en kan de lokale economie een nieuwe impuls krijgen.

Maar de mensen van het dorp moeten ook: 'samengebracht' worden zodat het 'dorpsgevoel' weer opgewaardeerd wordt. Projecten die gericht zijn op de versterking van het patrimonium, het ontmoetingsaspect en het verenigingsleven binnen het dorp zijn dus essentieel om dit te bekomen.

Wat kan je dan concreet doen als projectpromotor?

- renovatie en inrichting van bestaand patrimonium tot dorpshuizen of gemeenschapshuizen voor dorpsbewoners;
- heraanleg van het openbaar domein als ontmoetingsplaats voor dorpsbewoners (jong en oud) en dorpsgebruikers zoals toeristen en recreanten, toevallige passanten (dorpsontmoetingsplaatsen), met inbegrip van acties tegen verkeersonleefbare doortochten;
- de opmaak van een dorpsontwikkelingsstrategie met aandacht voor bewonersparticipatie, streekidentiteit en kwalitatieve processen;
- ...

Wie kan hiervoor projecten indienen?

Lokale besturen en publiekrechtelijke rechtspersonen.
Voor de dorps- en gemeenschapshuizen ook lokale verenigingen.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Nadine Vantomme
Tel. 02 543 69 67
nadine.vantomme@vlm.be

en de provinciale plattelandsloketten bij de provinciebesturen

Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed

Het karakteristieke van het platteland gaat steeds meer verloren. Identiteits- en beeldbepalende gebouwen en andere getuigen uit het verleden verdwijnen of verloederen. De historische landschappen vervagen en versnipperen en evolueren bovendien niet naar nieuwe kwaliteitsvolle entiteiten. Vanzelfsprekend is het belangrijk om dit landelijk erfgoed te beschermen. Maar door het erfgoed te ontwikkelen als getuigenis en als onderdeel van de identiteit van een bepaald gebied kan nog een grotere meerwaarde bekomen worden. Op deze manier kan dit landelijk erfgoed geïntegreerd worden in een belevingsstrategie en kunnen er toeristisch-recreatieve projecten aan gekoppeld worden.

Acties om het cultuurhistorisch erfgoed in stand te houden of op te waarden zijn o.a.:

- impulsen voor de restauratie van niet-beschermd kleinschalig cultuurhistorisch erfgoed en cultuurhistorische infrastructuur met een identiteitsbepalend aspect;
- behoud, bescherming en herbestemming van landelijk bouwkundig erfgoed;
- de aanleg van nieuwe kunst- en cultuurelementen;
- acties inzake landelijk roerend en immaterieel erfgoed via netwerk van musea en erfgoeddepots;

- acties inzake herbestemming/hergebruik van agrarisch erfgoed (beschermde schuren, gebouwen) in een moderne landbouwbedrijfsvoering.

Natuurlijk erfgoed kan o.a. via volgende acties in stand gehouden worden of worden opgewaarderd:

- versterken en herstellen van landschappelijke en natuurlijke kwaliteitsvolle elementen;
- acties ten behoeve van basiswaarden zoals stilte, duisternis;
- investeringen binnen de speciale beschermingszones (Natura 2000-gebieden) in het kader van onderhoud, herstel en opwaardering van het natuurlijk erfgoed in functie van de gunstige staat van instandhouding van habitats van soorten waarvoor de speciale beschermingszone is aangewezen.

Wie kan hiervoor projecten indienen?

Lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen en organisaties zonder winstoogmerk.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Nadine Vantomme
Tel. 02 543 69 67
nadine.vantomme@vlm.be

en de provinciale plattelandskolven bij de provinciebesturen

Intermediaire dienstverlening (opleiding en vorming van ruraal ondernemerschap)

Intermediaire dienstverlening is de vorm van dienstverlening die de vraag naar en het aanbod van kapitaal, arbeid of producten coördineert.

Intermediaire dienstverlening creëert een positief ondernemersklimaat door gerichte en innovatieve dienstverlening in de vorm van bv. opleiding en vorming, begeleiding of netwerkvorming. Het is dus geen directe maar wel een indirecte ondersteuning van de ondernemers.

Door ondernemen op het platteland opnieuw aantrekkelijk te maken, kan de lokale economie een motor zijn in de algemene ontwikkeling van een gebied. Het platteland heeft diverse troeven die mogelijkheden scheppen voor bijkomende tewerkstelling. En dat is nu wat deze maatregel zeker wil doen, nl. het Vlaamse platteland als werkgebied voor de plattelandsbewoner stimuleren.

Niet enkel de klassieke vormen van opleiding (cursussen), maar ook het brede spectrum van aanverwante vormingsactiviteiten, zoals communicatie, professionalisering, begeleiding en netwerkvorming komen aan bod. Dit is o.a.:

- het opzetten van een degelijke ondersteuning voor streekproducten;
- vorming, stimulering, professionalisering, netwerkvorming en begeleiding van diverse vormen van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap;
- initiatieven inzake groene zorg;
- promotie en communicatie rond het platteland als 'kwaliteitslabel'.

Wie kan hiervoor projecten indienen?

Lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen, middenveldorganisaties en verenigingen.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Nadine Vantomme
Tel 02 543 69 67
nadine.vantomme@vlm.be

en de provinciale plattelandsloketten bij de provinciebesturen

AS 4

LEADER

Doelstelling:

De uitwerking en uitvoering van lokale ontwikkelingsstrategieën draagt bij tot een versterking van de territoriale verbondenheid en is een stimulans voor de plattelandseconomie.

Binnen deze as staat de Leader-aanpak centraal.

Selectie Leader-gebieden

Leader heeft tot doel plattelandsactoren ertoe aan te zetten en te helpen nadenken over het potentieel van hun gebied in een lange termijn perspectief. Om in aanmerking te komen voor selectie, moeten de Plaatselijke Groepen (PG) een ontwikkelingsstrategie voor hun betrokken gebied voorleggen. Zowel het gebied, de Plaatselijke Groep als de ontwikkelingsstrategie zijn aan welbepaalde selectiecriteria onderworpen.

De doelstellingen die in de lokale ontwikkelingsstrategieën worden opgenomen, en moeten kaderen binnen de algemene doelstelling 'het verbeteren van de leefkwaliteit op het platteland en de diversificatie van de plattelandseconomie'. Tevens moeten de acties passen in het kader van de provinciale plattelandsbeleidsplannen. In Vlaanderen kunnen maximaal 10 PG's geselecteerd worden.

Uitvoering ontwikkelingsstrategieën

De leden van de PG's werken samen een lokale ontwikkelingsstrategie voor het gebied uit en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. De PG's bepalen de procedure voor indiening en goedkeuring van de projecten die bijdragen tot het bereiken van de doelstellingen uit de ontwikkelingsstrategie. De PG's evalueren ook de projecten en keuren ze goed.

Kenmerkend voor deze initiatieven zijn plaatsgebondenheid en het inspelen op de potenties van het gebied. Het gaat hier om eerder kleinschalige initiatieven die vernieuwend zijn en ruimer dan de reeds bestaande initiatieven. Deze karakteristieken kunnen een hefboom vormen voor het verbeteren van het imago en de bekendheid van het gebied, het bevorderen van de werkgelegenheid, het stimuleren van het toerisme en de daarmee samenhangende economische impact, het verbeteren van de leefkwaliteit, enz.

Projectpromotoren kunnen rekenen op maximaal 65% overheidssteun op de totale projectkosten.

Maximaal 20% van het budget van de PG mag worden besteed voor de werking van de PG.

De werkingskosten worden voor 100% gesubsidieerd.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
 Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
 Maarten Lenaerts
 Tel. 02 543 76 22
maarten.lenaerts@vlm.be

Samenwerkingsprojecten met andere plattlandsgebieden

Door de Plaatselijke Groepen kunnen ook samenwerkingsprojecten opgezet worden met andere plattlandsgebieden. Hierdoor kan een oplossing gezocht worden voor bepaalde problemen waarmee de gebieden te kampen hebben of kan het aanwezige potentieel gevaloriseerd worden. Door het creëren van schaalvoordeel kunnen bepaalde projecten immers beter gerealiseerd worden.

Een samenwerking kan zowel tot stand komen op basis van gelijkenissen (geografische eigenschappen, specifieke productie, culturele troeven, historische context,...) als op basis van complementaire factoren (geografische troeven, complementaire kennis en knowhow,...). De samenwerking kan zowel interterritoriale (binnen België) als transnationale projecten (tussen gebieden van verschillende Europese lidstaten) omvatten.

In het kader van de uitvoering van deze maatregel zal door de Vlaamse Landmaatschappij één of meerdere oproepen tot indiening van voorstellen georganiseerd worden.

De samenwerkingsprojecten worden goedgekeurd op basis van volgende criteria:

- de samenwerking moet bestaan uit het bundelen van de in elk van de betrokken gebieden verspreide knowhow en/of menselijke en financiële hulpbronnen;
- de samenwerking moet te passen zijn in de oriëntatie die de Plaatselijke Groepen duidelijk in hun ontwikkelingsstrategie hebben aangegeven en invulling geven aan één of meerdere doelstellingen uit het ontwikkelingsstrategie;
- de samenwerking bestaat uit de verwezenlijking van een gemeenschappelijke actie met concrete resultaten. Uitwisseling van ervaring kan hierbij ook, op voorwaarde dat dit tastbare resultaten met zich mee brengt;
- het moet duidelijk zijn dat er door de samenwerking een meerwaarde gerealiseerd wordt voor alle betrokken partners (schaalvoordeel, uitwisseling ervaringen, knowhow,...).

Per samenwerkingsproject kan steun bekomen worden voor maximaal 95% van de projectkosten.

Vlaamse Landmaatschappij
Afdeling Platteland
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
Maarten Lenaerts
Tel. 02 543 76 22
maarten.lenaerts@vlm.be

Technische bijstand

Algemene technische bijstand

Binnen de algemene technische bijstand worden acties op het gebied van voorbereiding, beheer, toezicht, evaluatie en voorlichting van de beheersautoriteit gefinancierd.

Hieronder vallen bijvoorbeeld de uitgaven voor de verplichte evaluaties die worden uitgevoerd door een externe evaluator en de kosten verbonden aan de uitvoering van het communicatieplan.

Vlaams Ruraal Network

Netwerking is een belangrijk item binnen het plattelandsbeleid. Om dit ook in de praktijk te brengen voor het PDPO wordt een Ruraal Network opgericht dat is ondergebracht binnen het Departement Landbouw en Visserij. Informatieverzameling, informatieanalyse en informatieverspreiding zijn de kerntaken van dit Ruraal Network.

Het Vlaams Ruraal Network brengt organisaties en overheidsdiensten die actief zijn rond plattelandsontwikkeling bijeen en heeft tot doel activiteiten te ontwikkelen m.b.t.:

- opsporing en analyse van overdraagbare goede praktijken en de verstrekking van informatie daarover;
- beheer van het netwerk;
- organisatie van uitwisselingen van ervaring en knowhow;
- voorbereiding van opleidingsprogramma's ten behoeve van plaatselijke groepen in oprichting;
- verlening van technische bijstand voor interterritoriale en transnationale samenwerking;
- verlenen van medewerking aan het Europees Ruraal Network.

Departement Landbouw en Visserij
Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid
 Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel
 Patricia De Clercq
 Tel. 02 552 77 09
patricia.declercq@lv.vlaanderen.be

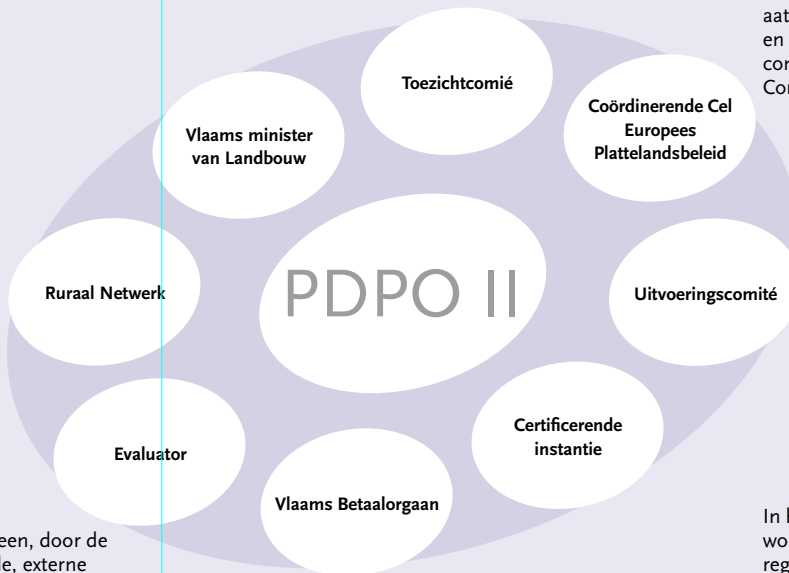
Wie is wie

De **Vlaamse minister van Landbouw** is verantwoordelijk voor de uitwerking van dit programma. Onderstaand schema geeft de verschillende actoren betrokken bij deze uitwerking weer.

Het **Ruraal Netwerk** brengt organisaties en overheidsdiensten die actief zijn rond plattelandsonwikkeling bijeen en heeft tot doel informatie te verzamelen, analyseren en verspreiden.

Het **toezichtcomité** is samengesteld uit alle leden van de Vlaamse Regering en afgevaardigden van de socio-economische partners. Dit comité ziet toe op de uitvoering en de voortgang van het programma.

De **Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid** is aangeduid als Beheersautoriteit en bevindt zich in het Departement Landbouw en Visserij. Zij staat in voor het algemeen beheer en de algemene communicatie m.b.t. het programma. Daarnaast verzorgt zij ook het secretariaat van het Uitvoeringscomité en het Toezichtcomité en de contacten met de Europese Commissie.

De **evaluator** is een, door de regio aangeduide, externe persoon of instelling die op vastgestelde tijdstippen een evaluatie uitvoert van het programma en zijn werking. De Europese Commissie verplicht de lidstaten om een ex-ante, een mid-term (2010) en een ex-post (2015) evaluatie te maken. De ex-ante evaluatie maakt onderdeel uit van het ingediende programma.

Het **Vlaams Betaalorgaan** staat in voor de effectieve betalingen van de subsidies aan de eindbegunstigde en is ondergebracht binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

De **certificerende instantie** is een, door de regio aangeduide, extern publiek- of privaatrechtelijk persoon. Deze instantie certificeert de beheers-, toezicht- en controlesystemen en de jaarrekening van het Betaalorgaan.

In het **Uitvoeringscomité** worden alle diensten die maatregelen uit het programma beheren (beheersdiensten) verenigd samen met andere actoren, zoals het betaalorgaan, de afdeling verantwoordelijk voor de monitoring van de output van het programma en het Ruraal Netwerk. Via maandelijkse bijeenkomsten wordt het beheer en de uitvoering van het programma opgevolgd.

Deze publicatie is een uitgave van de Vlaamse overheid,
beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Verantwoordelijke uitgever:

J. Van Liefferinge
Secretaris-generaal van Departement Landbouw en Visserij
Voorzitter van het Uitvoeringscomité PDPO II

Coördinatie en eindredactie:

Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid

Beeldmateriaal:

Foto cover: Wim Reybroeck
Andere foto's:
Beleidsdomein Landbouw en Visserij en Vlaamse Landmaatschappij
Foto pagina 18: Evi Vervueren
Foto pagina 21: Wendy Dammans

Vormgeving en druk:

Drukkerij Boone-Roosens, Lot

Nummer wettelijk depot:

D/2007/3241/291

Overname van de teksten wordt toegestaan
mits bronvermelding.

De brochure is vrij te downloaden van de website:
www.vlaanderen.be/landbouw

Of kan gratis besteld worden bij:
Departement Landbouw en Visserij
Managementondersteunende Dienstverlening
Koning Albert II-laan 35, bus 40
1030 Brussel
Sonja Coopmans
sonja.coopmans@lv.vlaanderen.be

Vlaamse overheid

PDPO II

2007-2013

Vlaamse overheid - Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Vlaamse overheid

Departement
Landbouw en Visserij

